

'HET NARRENSCHIP' Een door James Ensor en Sebastiaan Brant geïnspireerd intrigerend en hartverwarmend sociaal-cultureel project

Posted By Johan Debruyne

Dit jaar is het 75 jaar geleden dat James Ensor stierf (1860-1949). De eigenzinnige maestro met Engelse roots moet boven zijn graf helaas de warmte en de gratie van een Louise Bourgeois-spin missen, maar voorts probeert deze stad aan zee, waar hij zijn leven lang heeft gewoond, deze blunder enigszins goed te maken door deze bijzondere verjaardag meer dan uitgebreid te vieren. "Ensor 2024"!

In dat kader opteerde ik dit keer voor een eigenzinnige, verrassende en hartverwarmende hommage: een kunstencourcours met nogal wat tot de verbeelding sprekend beeldend werk waarvan de meest merkwaardige eigenschap is dat hierbij het onderscheid tussen outsider- en insiderekunst niet langer aan de orde is. Verrijkend!

Het evenement kreeg de naam "Het Narrenschip" mee en spreidt zich over 4 locaties. Curator Joannes Késenne keerde hiervoor een behoorlijk eind in de geschiedenis terug. Zijn inspiratiebron was immers het gelijknamige satirische volksverhaal van humanist Sebastiaan Brant. We schrijven 1494. Samen met een groep bezoekers kreeg ik dit kleinood bij toeval (de curator zou ons de weg wijzen toen wij er waren) zowaar ook te zien. Het naar verluidt destijds razend populaire kleine boek is bovendien geïllustreerd door houtsneden van niemand minder dan Albrecht Dürer (1471-1528).

Het in dichtvorm geschreven verhaal is een allegorie over "Het Schip der Dwazen" van Plato, dat als doel had de zwakheden en ondeugden van zijn tijd aan de kaak te stellen. Op het Narrenschip voeren allerlei dwazen in de richting van het fantasmagische Narragonië. Begrijp onder dwaasheden morele tekortkomingen waardoor mensen zich laten misleiden zoals o.m. pleidooien van advocaten, gezwets van professoren, verleiding tot wellust, nuttelosheid van rijkdom, onwetendheid, kwakzalverij. Uit die periode stamt ook het schilderij, "Het Narrenschip" van Jheronimus Bosch. Samen met leven en werk van Ensor is dit uiteraard gefundenes Fressen voor de participerende kunstenaars.

't LEESHUUS

Laat me het misschien eerst over de 4 locaties hebben. Je start in het hart van de stad, meer bepaald in "'t Leeshuus" (Groentemarkt) en je stapt vervolgens een (Kaai)straat verder een school binnen, het Onze-Lieve-Vrouw-instituut. Voor het vervolg begeef je je naar de oosteroever. Dit laatste kan, als het tenminste niet te hard waait, zowaar met een bootje gebeuren, maar je komt er net zo gemakkelijk met de tram of je kruipt nog maar eens even de auto in.

In 't Leeshuus kun je lekker zitten en een babbel slaan. Digitale media daarentegen lijken er niet erg welkom. Wel overall boeken en boven die rekken leesvoer werk van ARPAIS DU BOIS. Geen onbekende in het kleine fijne wereldje van de beeldend kunst. Net als Ensor houdt Arpaïs zich het liefst ver van het kunstgebeuren en het mensdom. Haar werk, doorgaans op klein formaat, is een mix van figuratie en abstractie. En wie goed kijkt krijgt iets te lezen. In het Frans. Arpaïs Du Bois woont in Antwerpen en observeert de wereld vanop afstand. Haar werk is bekend, herkenbaar en gegeerd.

Het wordt gekoppeld aan een kijkkast met dagboeken vol waterverfschilderijen van GASTON WUESTENBERGS. Alles begint bij 's mans onvoorwaardelijke liefde voor de natuur. Zijn boeken – op een foto zie je hem aan de praat met ene Luc Tuymans – zijn een verzameling van observaties, maar ook een commentaar op hoe de mens de natuur naar de Filistijnen helpt. Het is een bezinning over het verval van onze rijke, bio-diverse wereld. In zijn universum, verbeeld op een geheel eigen manier, staat alles in verbinding met elkaar. Een van de vele artistieke openbaringen op dit Narrenschip. Wuestenbergs: "Als de tuin van onze wereld verwoest wordt, sterven we allemaal."

